

Narušená komunikační schopnost u žáků mladšího školního věku – realizované výzkumy v rámci VZ

Bytešníková, I.

PdF MU Brno

Brno 2013

Počet dětí a žáků s NKS

- ❑ má vzestupnou tendenci
- ❑ ačkoliv objektivně nemusí být narušení komunikační schopnosti považováno za závažné
- ❑ je důležité brát v úvahu subjektivní hodnocení nedostatků samotným žákem

Jakýkoliv nestandardní řečový projev

- ☐ je sociálně rušivý
- ☐ deficity různého charakteru a stupně v komunikaci mohou u žáka vyvolávat negativní emoce, pocity strachu a úzkosti

U těchto žáků může dojít

- ❑ k výraznému zhoršení sebehodnocení
- ❑ ke snížení sebedůvěry, životních aspirací
- ❑ následně k aktivizaci obranných reakcí

Žák, u něhož se vyskytují nedostatky v komunikaci

- ❑ může v rámci negativního očekávání mluvní produkci výrazně omezovat
- ❑ jeho strategie často spočívá v eliminaci projevů, které by mohly být nápadné pro okolí

Následkem těchto faktorů může docházet k tomu, že:

- žák nemůže plně uplatnit své schopnosti a znalosti
- NKS může vést až k *sociální izolaci* či k rozvoji *logofobie* (Vágnerová, M. 2005)
- obtíže v porozumění i vyjadřování zvyšují pravděpodobnost horších studijních výsledků žáka

Proto byly realizovány v průběhu VZ v letech 2007-2013 následující výzkumné projekty:

- Sedláková, P., Bytešníková, I. (2013) Zastoupení komunikace v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání
- Charvátová, R., Bytešníková, I. (2010) Vliv pedagoga na průběh terapie balbuties
- Vlášková, V., Bytešníková, I. (2009) Narušená komunikační schopnost u žáků ZŠ
- Hagarová, G., Bytešníková, I. (2009) Komunikační bariéra minoritních skupin na běžné ZŠ
- Lukášová, D., Bytešníková, I. (2009) Narušená komunikační schopnost u žáků 1.-4. ročníku ZŠ
- Slavíková, J., Bytešníková, I. (2009) Úroveň komunikačních schopností u dětí mladšího školního věku
- Mertová, J., Bytešníková, I. (2009) Komunikace u žáků základní školy
- Dobruská, I., Bytešníková, I. (2008) Komunikace v kontextu Rámcového vzdělávacího programu u žáků základní školy
- Hriadelová, R., Bytešníková, I. (2008) Komunikační schopnost dětí při zápisu do ZŠ
- Čechová, J., Bytešníková, I. (2008) *Narušená komunikační schopnost u dětí mladšího školního věku.*
- Tomková, A., Bytešníková, I. (2008) Narušená komunikační schopnost u žáků na 1. stupni ZŠ z pohledu rodičů
- Sychrová, B., Bytešníková, I. (2008) Narušená komunikační schopnost u žáků prvního stupně základní školy
- Ficová, R., Bytešníková, I. (2007) Narušená komunikační schopnost u dětí mladšího školního věku
- Kocumová, Š., Bytešníková, I. (2007) Integrace žáků s narušenou komunikační schopností z pohledu rodičů
- Mertová, J., Bytešníková, I. (2007) Žák s narušenou komunikační schopností v běžné třídě základní školy

Výzkumný projekt „NKS u žáků 1. stupně základní školy z pohledu rodičů“ (Tomková, A., Bytešníková, I., 2008)

- Hlavní cíl: analyzovat názory a informovanost rodičů dětí mladšího školního věku týkající se otázky narušené komunikační schopnosti

Ve vztahu k hlavním cílům byly stanoveny parciální cíle, analyzující:

- názory rodičů na to, zda NKS negativně ovlivní sociální statut dítěte;
- postoje rodičů týkající se vystavení dítěte posměchu až šikaně z důvodu NKS;
- roli komunikačních schopností při výběru budoucí profesní orientace žáka, zda je dle rodičů důležitá či ne

Metodologie

- ❑ pro dosažení stanoveného cíle výzkumného šetření a ověření hypotéz byla zvolena statistická procedura, kvantitativní metoda - univariační analýza dat a technika dotazníku
- ❑ základní soubor - rodiče žáků mladšího školního věku
- ❑ distribuováno celkem 400 dotazníků, navraceno 246 (návratnost 61,5%)
- ❑ dotazník vlastní konstrukce (29 položek, z toho bylo 22 uzavřených a 7 otázek polootevřených)

Výzkumná zjištění

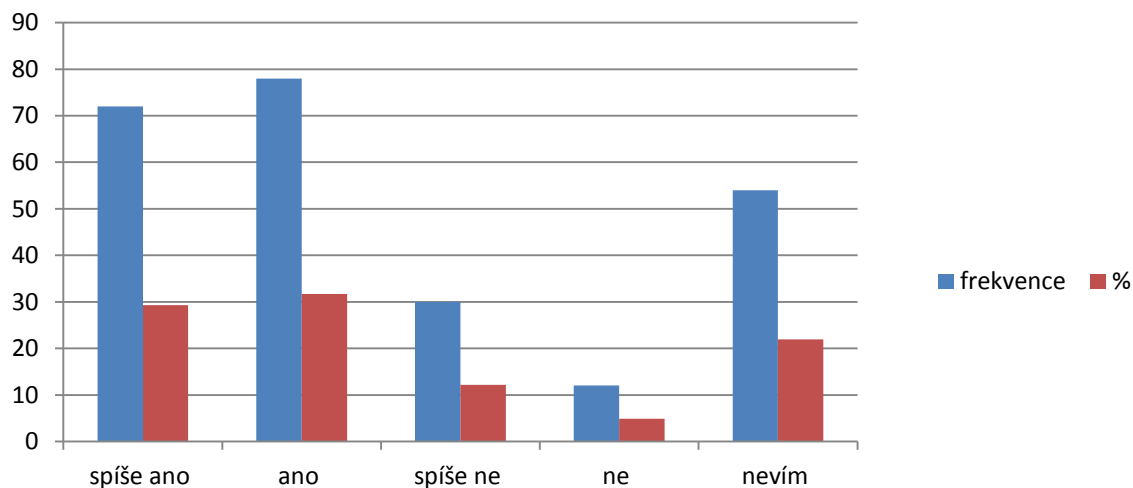

Nejvyšší dosažené vzdělání rodičů

n=240	frekvence	%
základní	6	2,50
střední bez maturity	72	30,00
střední s maturitou	96	40,00
vyšší odborné	12	5,00
vysokoškolské	54	22,50
celkem	240	100,00

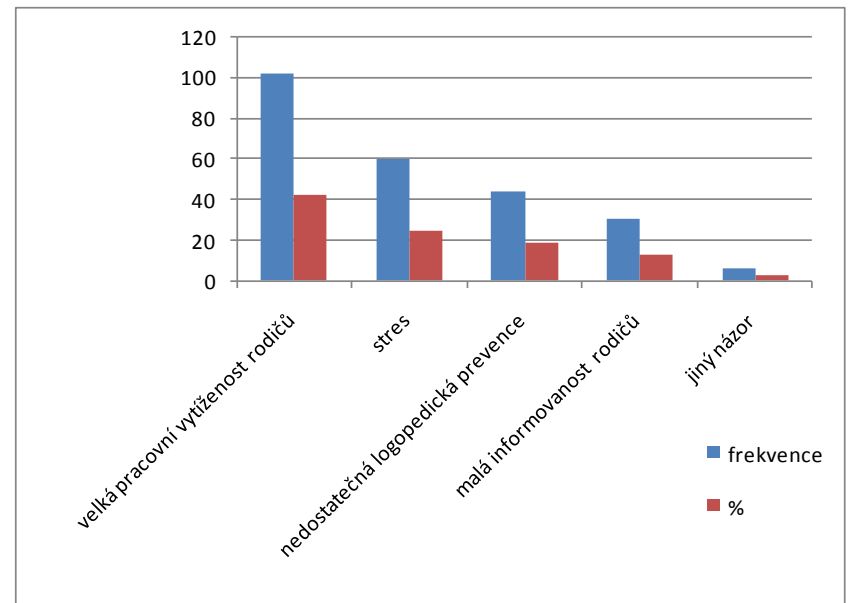
Názory rodičů na to, zda přibývá dětí s NKS

n=246	frekvence	%
spíše ano	72	29,27
ano	78	31,71
spíše ne	30	12,20
ne	12	4,88
nevím	54	21,95
celkem	246	100,00

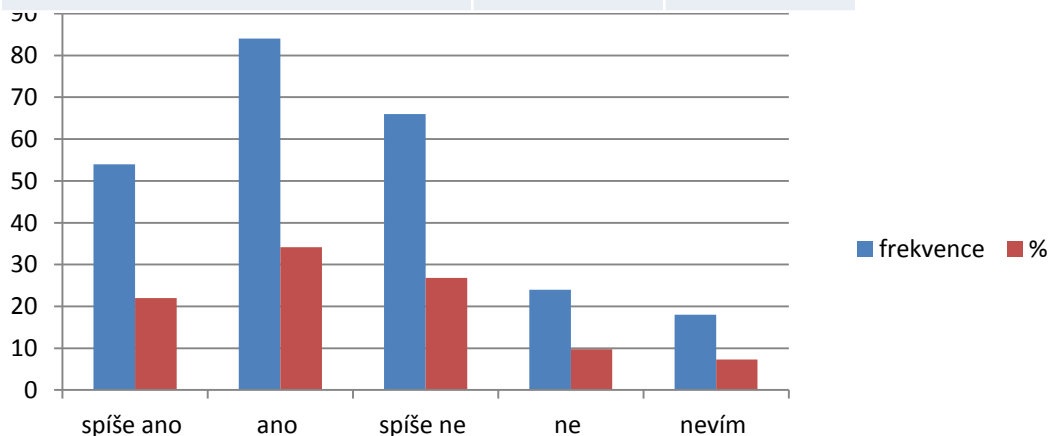
Názory rodičů na důvody zvyšující NKS u žáků

N=242	frekvence	%
velká pracovní vytiženost rodičů	102	42,15
stres	60	24,79
nedostatečná logopedická prevence	44	18,18
malá informovanost rodičů	30	12,40
jiný názor	6	2,48
celkem	242	100,00

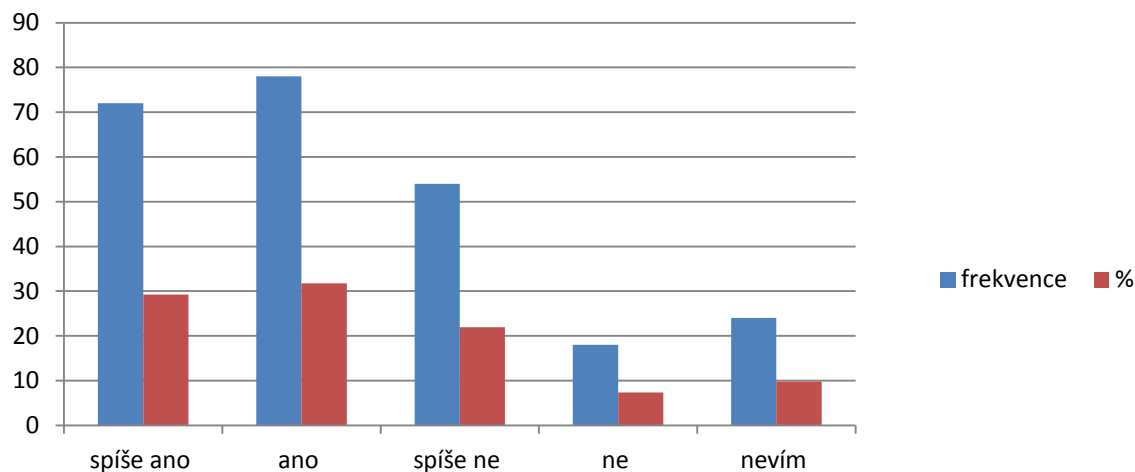
Názory rodičů na to, zda je NKS dostatečným důvodem pro odklad ŠD

N=246	frekvence	%
spíše ano	54	21,95
ano	84	34,15
spíše ne	66	26,83
ne	24	9,76
nevím	18	7,32
celkem	246	100,00

Ovlivní NKS negativně školní prospěch žáka?

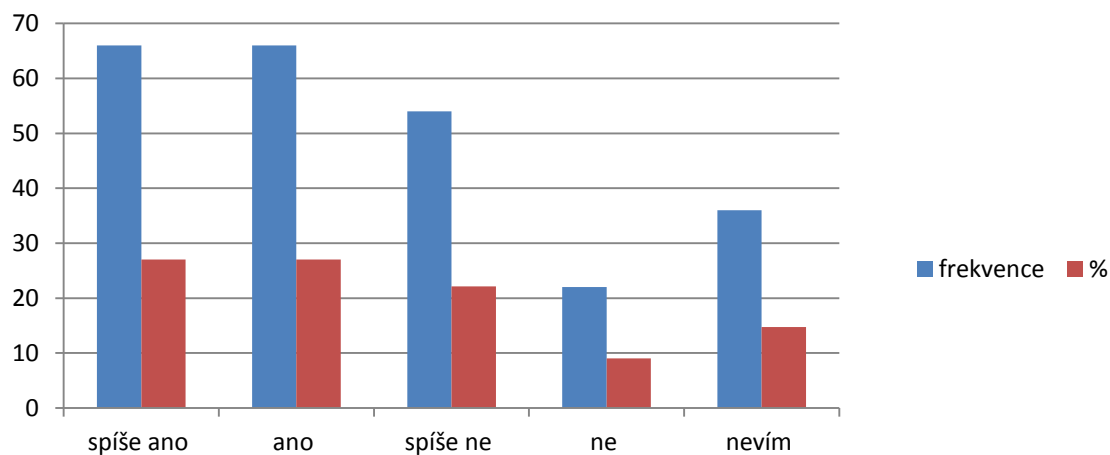
N=246	frekvence	%
spíše ano	72	29,27
ano	78	31,71
spíše ne	54	21,95
ne	18	7,32
nevím	24	9,76
celkem	246	100,00

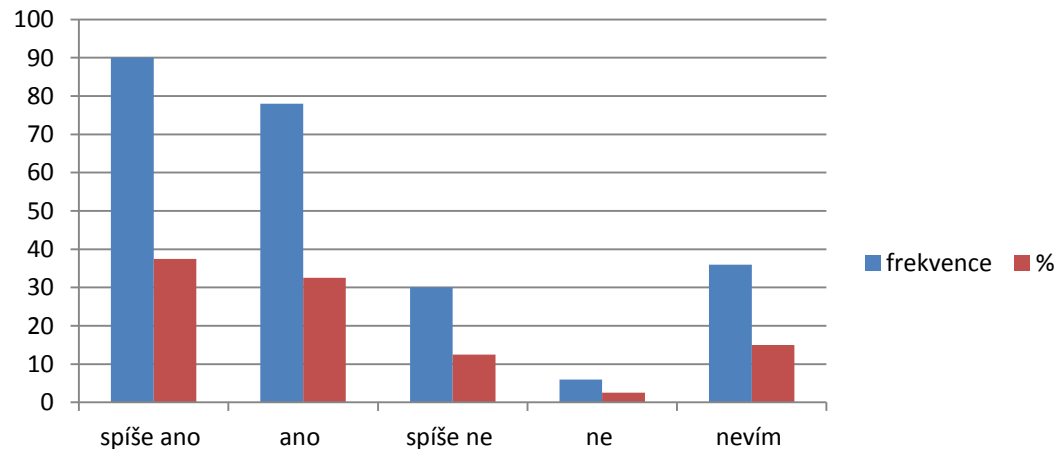
Ovlivní NKS sociální statut žáka?

N=244	Frekvence	%
spíše ano	66	27,05
ano	66	27,05
spíše ne	54	22,13
ne	22	9,02
nevím	36	14,75
celkem	244	100,00

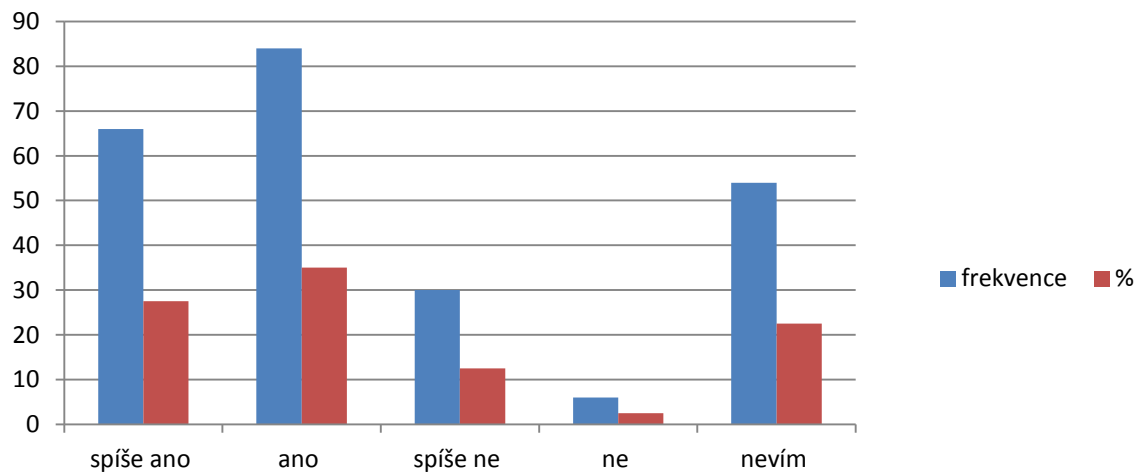
Myslíte si, že žák s NKS je více vystaven možnosti posměchu a šikany ze strany spolužáků?

N=240	frekvence	%
spíše ano	90	37,50
ano	78	32,50
spíše ne	30	12,50
ne	6	2,50
nevím	36	15,00
celkem	240	100,00

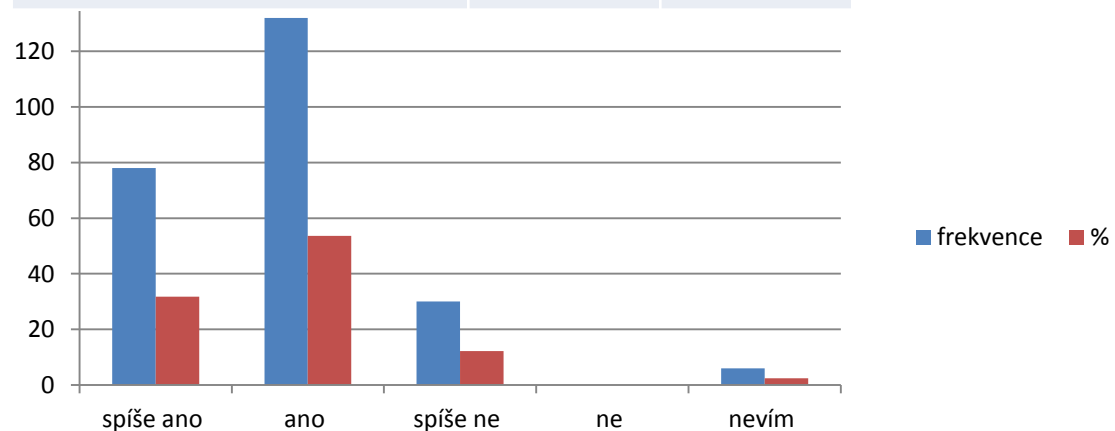
Integrace žáka s NKS do běžné třídy ZŠ

N=240	frekvence	%
spíše ano	66	27,50
ano	84	35,00
spíše ne	30	12,50
ne	6	2,50
nevím	54	22,50
celkem	240	100,00

Úroveň komunikační schopnosti a výběr profesní orientace žáka

N=246	frekvence	%
spíše ano	78	31,71
ano	132	53,66
spíše ne	30	12,20
ne	0	0,00
nevím	6	2,44
celkem	246	100,00

Z výzkumného šetření vyplývá, že

- rodiče vnímají nárůst narušené komunikační schopnosti dětí
- cca 85% rodičů zastává názor, že úroveň komunikační kompetence žáka může ovlivňovat výběr budoucí profesní orientace
- téměř 27% rodičů se domnívá, že NKS není dostatečným důvodem pro OŠD
- cca 31% rodičů si neuvědomuje možné negativní ovlivnění sociálního statutu dítěte

Děkuji za pozornost

